

ئالای، و میلیتاریزمی دەولەتی تورکیە

رزگار شەیبان

rezgarshaiban@hotmail.com

میلیتاریزم و دەولەتی تورکیە نەك سەركوتگەرن و سەركوتی خەلكی كوردستان و خەلكانی جیا لە زمانی تورکیە دەكەن، بەلكو هیچ پەيوەندیەكیشیان بە ماف و ئارەزو و ئازادی خەلكی تورکیەش نییە. دەولەتیکی سەركوتگەر و فاشیست، و بنەمای یاسا و ریسای ئەو دەلەتە، ئەزادیەستی و ناسیونالیستیە، وە لە پەرەگرافی یەكەمییەو تا دواین پەرەگرافی یاساکەشیان ئەگەر ووشەي رازاوە و سوکولاریشی تێداییت، لەودیویەو سێبەری میلیتاریزمە و کەمترین تروسکایی لە ھەموو مافیکی ئینسانی و سەرەتایان گرتوو، وە بە سوودی بورژوازی و ناسیونالیزم، کۆنە پەرستین و نائینسانی ترین کارەکتەری سیاسی بەریو دەبەن لە کۆمەلگای تورکیەدا.

ئالای تورکیە وەك ھەر ئالایەکی تر، کەرەمزی موقەدەسی جیاکردنەوێ پارچەبەك لە جوگرافیای سەر زەویە، و شانازی بە تاییبەتکردنەوێ میژووی کۆمەلەیک ئینسان کە زمانیان وەك یەك، یان ئاین و رەنگی پێستایان بەھانەي دروست کردنی ئەو موقەدەسیە. لە ئارام ترین شیویدا ئەو موقەدەسە رەمزی دامالینی ئینسانییەت و دروستکردنی ھەلقەیکە زیاترە لە زنجیری کۆیلائیەتی ئینسان. وە لە نا ئارامیشدا جەنگ و خۆین رشتن و سەركوت و بەزۆر گەرە کردنی جوگرافیا و بەزۆر موقەدەس کردنی ئەو رەمزە، ئازادی و خۆشبەختی و ئینسانییەتی لە خەلك دامالیو.

بۆ بەرزکردنەوێ ئالای ناسیونالیستی مرۆقی زۆر بوونە قوربانی لە جیھانی ئەمرۆدا. ئیستاش لەژێر سێبەری ئالای دەسەلاتی ناسیونالیستیدا مرۆقی زۆر قوربانین. ئەوانەي کە قوربانین ھەرتەنا ئەو مرۆفانە نین کە بەزۆر دەخرینە ژیر رکیفی دەسەلاتەو، ھەموو ئەو مرۆفانەشن کە جلی میلیتاریزم بەزۆر بە بەریاندا دەکریت بۆ بەرگری لە پارچەبەك پەرۆ لە رەمزی خۆجیاکردنەوێ مرۆق، لە ھەموو کۆمەلگای مرۆفایەتی.

بۆیە نەك لەسەر خەلكی كوردستان پێوویستە کە نەخیر بۆ سێبەری میلیتاریزم و نەخیر بۆ ئالای تورکیە بکەن و بیسووتین، لە سەر ھەموو مرۆقیکی پێشکەوتووخواز و مرۆق دۆستکی ناو جوگرافیای تورکیەشە کە ھاوکات نەخیر بۆ رەمزی موقەدەسی ھەلقەي کۆیلائیەتی بکەن و بیسکین.

ئەوانەي کە ئەیانەوێت رینگا بگرن لە سووتانی سێبەری میلیتاریزم و ناسیونالیسم. وە رینگا لە ئازادی خەلك بگرن لە پیناوی موقەدەس کردنی ئالای و بەھیزکردنی لەشکری چەپاوەلی بورژوازی تورکیە و ئەمریکا، نەك مافی ئەویان نییە نوینەري خەلك بن، بەلكو دۆژمنی ماف و ئازادین، و سەركوتگەري خەلكن و دەبیت بەینرینە خوارەو.

میلیتاریزم و لەشکرکێشی دەولەتی تورکیە، ریک خالی بە ھیزکردن و بردنەسەري سیاسەتی ئەمریکا و داسەپاندنی دەسەلاتی میلیتاریزمی ئەمریکایە بەسەر خەلكی ناوچەکەو. رینگرتن لە لەشکرکێشی و نە چوونە ژیر رکیفی ئالای ناسیونالیست و بورژوازی تورکیە پەيوەندی بە رینگرتن لە لەشکرکێشی و سیاسەتی زۆرەملي ئەمریکاو ھەيە. پەيوەندی بە دەستدانە سياسيکی پێشکەوتووخوازانە و ئینسانی و دور لە سیاسەتی ناسیونالیستی، و دور لە قولکردنەوێ رقی شوقینییستی و ناسیونالیستیەو ھەيە.

خەلكی پێشکەوتووخوازی و کریکاران و ئینسانە ئازادخوازانەکانی ناو کۆمەلگای تورکییەش دژی لەشکرکێشی ئەمریکا و سیاسەتی ناسیونالیستی و شوقینییستی دەولەتی بورژوازی حاکمی تورکیەن، و ئەکریت ئەمە وەك ھیزیکی بەکار تەماشابکرین بۆ رینگرتن لە سیاسەتی دەولەتی تورکیە و رینگرتن لە فکر و فەرھەنگ و رقی ناسیونالیستی. وە ئەم ھیزە ھیزیکی ئینسانین و ئەتوانن بە تەواویی سیاسەتی شوقینییستی و شەري خەلك پوچەل بکەونەو و نەھیلن ئینسان بیئە قوربانی ژیر سێبەي شەري ئالای ناسیونالیستیەکان.

ناسیۆنالیستی کورد و پارتیه‌کانی چه‌ندان سال له ده‌سه‌لاتی خۆیاندا کاره‌کتیری سیاسه‌تیک بوون که دور له خواست و ئاره‌زووی خه‌لکی کوردستان بووه، و هه‌میشه نه‌ک خۆیان نه‌به‌ستۆته‌وه به هه‌یزی خه‌لکه‌وه، دژی خه‌لک و ئاره‌زه‌کانی خه‌لک بوون بۆ ئازادی و سه‌ربه‌خۆیی و رزگاربوونیان له ژیر ده‌ستی ملبتاریزمی ده‌وله‌تی فاشستی به‌عس.

ئه‌م پارتیه‌ ده‌سه‌لاتدارانه‌ی کوردستان له‌لایه‌ک چه‌ندان ساله‌ خه‌ریکی خۆشکردنی که‌ولی ناسیۆنالیستی و شوڤینستین و به‌ هه‌موو شیوه‌یه‌ک خه‌ریکن فه‌ره‌هه‌نگه‌که‌ی به‌زۆر زالی ده‌که‌ن به‌سه‌ر خه‌لکدا. وه‌ له‌لایه‌کی تره‌وه‌ خۆیان به‌ سیاسه‌تی ئه‌مریکا و له‌شکرکێشی ده‌وله‌تانی ناوچه‌که‌وه‌ به‌ستۆته‌وه، ئه‌مرۆ به‌رپرسن له‌ به‌رامبه‌ر ناسایشی کومه‌لگای کوردستان و هه‌ر جۆره‌ له‌ شکرکێشیه‌ک.

له‌سه‌ر خه‌لکی ئازادیخوا و پێشکه‌وتنخوازه‌ی کوردستانه‌ که‌ له‌ دژی ملبتاریزم بوه‌ستن، وه‌ هاوکات له‌شکرکێشی ده‌وله‌تی تورکیه‌ به‌ حسابی خه‌لکی تورکیه‌ نه‌نووسن و ریگا له‌شه‌ر و خویڤن رشتنی نیوان خه‌لکی کوردستان و خه‌لکی توورک بگرن. ئازادی و مافی ئینسانی و سه‌ربه‌خۆیی له‌ موقه‌ده‌س کردنی هه‌یج جۆره‌ ئالایه‌ک و شه‌ری ئالادا نییه‌.

نه‌خشه‌و پلانه‌کانی ئه‌مریکا له‌ ناوچه‌که‌دا، به‌ستن و قایم کردنی ده‌سه‌لاتی ملبتاریزم و ناسیۆنالیزم و شه‌ر و خویڤن رشتنه‌. ته‌نها خه‌لک خۆیان ده‌توانن چاره‌ نووسی خۆی دیاری که‌ن به‌ کۆبوونه‌وه‌ له‌ ده‌وری سیاسه‌تیک ئینسانی و پێشکه‌وتنخوازی و دور له‌ رقی ناسیۆنالیستی و دور له‌ شه‌ری شوڤینستی.

10 March 2003
Rezgar Shaiban

تیبینی کوردستان نیت:

ئه‌م نووسینه‌ ده‌ربڕینی بیروبوچونی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی، کوردستان نیت له‌ ناوه‌رۆکه‌که‌ی به‌رپرسیار نییه‌. ۲۰۰۳-۳-۷